

TRGOVSKI LIST

Ljubljana.

Casopis za trgovino, industrijo in

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
-- Dopisi se ne vračajo. -- Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. -- Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 1. septembra 1925.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 102.

Dr. Fran Windischer:

Ob otvoritvi Velikega Sejma.

Slovenec ni razvjen. Od nekaj je težko delal in se s trdom preživljal. V potu svojega obraza, z veliko ljubeznijo do malega kosa svoje zemlje mora naš kmetijski človek od rojstva do jame. Naš rokodelc je vjen trdega vsakdanjega dela. Našemu kupcu ni sipala sreča lahkega blagostanja. Obrtnik in trgovec sta v Slovincih hodila od vajeniških let do večera svojega življenja napeto pot. S pridnostjo, žilavostjo in skromnostjo samo sta se v težkih starih prilikah mogla uveljavljati in držati. Če bi bilo po mojem, bi izginil brez škode iz našega jezika nesrečen povojni izraz »pridobitnik« in z njim skupno ime »pridobitni krogi«. Slovenski uradnik ni bil nikdar ugodnik v uradniški hierarhiji. Vlekel je, pisal, pa se redko dopisal in dosodil do visokih mest. Naš delavec, izrazito industrijalen, kakor oni, ki je običjal z eno nogo v kajzarstvu, je pridni; cenijo in iščejo ga zbog njegove pridnosti in večnosti celo v neprijazni tujini. Ljudem dela je prirojena ali privzgojena kot osnovna lastnost skromnost, pridnost in varčnost, kakor ni lahko drugače mogoče pri ljudeh, ki jim po večini ostaja od dobre slovenske matere — zavestno ali podzavestno — za življenje vodilo: Delaj in hrani!

Med grdo vojsko in za še gršega povojnega časa se je v nemoralnih razmerah kakor drugod zajedla tudi pri nas v gospodarstvu dokajšnja mera slabih lastnosti. Popustila je ljubezen do dela, ponehala je pridnost, prevladala je pohlepnost in želja po lahkem zaslužku ter z njo ob času denarne negotovosti lahkomišelnost. V skrbeh smo bili nekaj časa, ko smo videli v narodu ta preobrat na slabo. In se je govorilo o potrebi, da ozdravimo duše vojnih in povojnih grehov ter da iztrebimo, kar je slabega zašlo v organizem našega naroda. V strahu sta bila za svoj stan trgovski in obrtni gospodar. Kmetijski gospodar pa je bil v premišljevanju, kaj bo, če se ustale prej neznanne abotne šege po naših selih. In vsi, ki ljubimo našo malo domačijo, smo bili v resnih skrbeh za svojo ožjo domovino, za katero je predpogoj gospodarskega obstanka pridnost in varčnost prebivalstva vseh slojev, ako bi za trajno duhovno zagospodovali našemu delovnemu človeku slabi vodniki in pogubna gesla.

Od zahoda, od zemlje do zemlje prehaja preobrat. Gorje tistim, ki se ne zavedajo, koliko je ura in ne krenejo pravočasno na pravi stari pot. Izredne prilike izza vojske in povojnega časa hitro ginejo. Zabuhla konjunktura za vojne ter povojne talente in ženije je na begu. Inflacionizem v kraljestvu duha in materijalnih dobrin hitro izgubiva veljavo. Gospodarski Kopeniki so na umiku. Stari pravci solidnosti, preudarnosti, poštenosti, skromnosti in varčnosti, ki so se obnesli in slove po svojem sporočilu, brzo prihajajo do veljave. Kredit dobiva načelo, da naj ne je, kdor ne dela.

S preobratom so prišla suha leta v gospodarstvo in vsepovsod se govori o gospodarski krizi. Vsak prehod in sleherna preorientacija je težka in zahteva svojih žrtev. Tudi v našem gospodarstvu živo čutimo pezo gospodarske krize. Industrija preživlja težke čase in mnogokatero podjetje se dobesedno bori za obstanek. Trgovcu huda prede, v kupčiji je mrtvilo, ve-

like so izgube in plačila prihajajo le z veliko zamudo. Obrtniki po pravici tožijo o redkem zaslužku in slabih delovnih prilikah. Delojemalci s težavo dobivajo službe, in je vesel, kdor je danes pod varno streho starega gospodarja. Kmetovalec žalostno gleda, kako padajo cene njegovemu pridelku, dočim vztraja visoka cena za potreščine, katere mora kupovati. Brezdvomno živimo v težkih časih in smo sredi krize, o kateri pa pravijo tuji gospodarski veljaki, da je pri nas kriza, ki nas vede do gospodarskega ozdravljenja. Res so težke prilike v času, ki ga pravkar preživljamo. Smemo pa imeti trdno prepričanje, da zmaga naš organizem tudi to kritično dobo, ker je v jedru zdrav in ker je osnovna lastnost našega naroda pridnost, varčnost in požrtvovalnost. On ni razvjen. Te lastnosti so železni zaklad v živem narodu, ki je zdrav in svež ter ima zadostno vztrajnost in trdne volje. Sredi teh slabih časov je vesel in bodreč pojav, da je osobito v našem obrtniškem stanu na najrazličnejših krajih naše domačije bila letos cela vrsta priredb, ki kažejo, da prevladuje življenjski optimizem in volja do ustvarjanja čega dela. Mi se ne damo. Tekom letošnjega težkega leta smo imeli pri nas celo vrsto lepih priredb, ki kažejo živahno stremljenje našega delovnega ljudstva navzgor. S posebnim veseljem morem zabeležiti, da posvečajo naši obrtni gospodarji že skrbno skrb gospodarskemu pomladku.

V soboto se je otvoril v naši beli Ljubljani vpetič Ljubljanski veliki sejem. Z veliko skrbnostjo in s še večjo ljubeznijo je pripravljena ta naša glavna gospodarska prireditev. Marljiva uprava je znala navzlic vsem težavam pripraviti lepo, bogato in pestro razstavo, katere bo vsakdo od nas vesel in bo kot Slovenec in Jugosloven ponosen, da smo sredi gospodarskega mrtvila in sredi kritičnih prilik v gospodarstvu zmogli to lepo delo, ki je krona naših vsakoletnih gospodarskih prireditev. Pojavlja se večsih dvom, ali je taka prireditev v Ljubljani še potrebna v obstoječih prilikah. Mislím, da dvom pri nas ni upravičen in sem mnenja, da je prav, ako Slovenci vsako leto napravimo v svojem središču tako gospodarsko revijo, ki obdrži pri nas Slovincih svojo vitaliteto prav gotovo, ako bo kakor zadnji dve leti, v prihodnje sejska uprava obdržala tako tesne in dobre odnošaje z našimi kmetijskimi krogi in umela pridobiti take zanimivosti, kakor bo letos sportna in higijenska razstava. Tako vsako leto izpopolnimo svojo pomembno prireditev, ki ima gotovo svojo posebno slovensko marko in smo nanjo ponosni, ker je naša, ker je plod našega truda in dela in naše skrbi ter smo si v naši lepi domovini pridobili z njo na tem polju prvenstvo. Bodi pozdravljen peti Ljubljanski veliki sejem in obilo Ti sreče! Spremljajo Te iskrene želje, da boš ne le vreden vrstnik naših prvih velikih sejmov, marveč, da jih celo nadkriliš, tako da bomo ob zaključku po pravici smeli letos reči: Prišli smo naprej.

Veliki sejem se je otvoril pod ugodnimi avspicijami. Imenom kraljeve vlade je otvoril letošnji veliki sejem poklicani resortni minister, minister trgovine g. dr. Ivan Krajač. Tako dokumentira vlada, ki je letos meseca junija materialno podprla veliki sejem, vnovič svoje razumevanje in svojo skrb za naše gospodarstvo. Obljubljen je odlični obisk našega viškega kralja, ki pozna in ljubi naše

kraje ter vsako leto z velikim zanimanjem prihaja gledat plodove našega dela. Ta dvojna odlika naših gospodarskih krogov nam bo hkrati bodrilo, da vztrajamo pri svojem delu na lepo začrtani poti, ki vodi to našo važno prireditev tudi v bodoče od uspeha do uspeha v prospeh in blagoslov našega gospodarskega dela.

Slavnostno zborovanje Zveze za tujski promet v Sloveniji.

Zveza za tujski promet obhaja letos svojo dvajsetletnico. Ta jubilej je proslavila s slavnostnim zborovanjem, ki se je vršilo v soboto dne 29. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne v dvorani Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani. Zborovanje je dobilo s posetom ministra trgovine in industrije gosp. dr. Krajača posebno slavnostno obliko. Poleg g. ministra so se udeležili zborovanja gg. velika župana dr. Baltič in dr. Pirkmayer, zastopnika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo predsednik g. Knez in tajnik g. dr. Windischer, predsednik Ljubljanskega velesejma tovarnar g. Bonač, zastopniki mestne občine ljubljanske gg. dr. Puc, Likozar, Turk in mag. ravnatelj g. dr. Zarnik, predsednik slov. planinskega društva in drugi odlični zastopniki gospodarskih organizacij in korporacij.

Zborovanje je otvoril predsednik Zveze načelnik ministrstva trgovine in industrije g. dr. Marn, ki je pozdravil vse došle goste, se v lepih besedah spominjal zaslug pokojnih pospeševalcev Zveze gg. pl. Trnkoczyja in prof. Orožna, ki sta Zvezi mnogo pripomogla, da je mogla uspešno vršiti svojo nalogo.

Tajniško poročilo je podal generalni tajnik Zveze vladni svetnik g. dr. Andrejka, ki je podal v daljših izjavah zanimivo zgodovinsko poročilo o delovanju Zveze v zadnjih dvajsetih letih. V svojem vzornem poročilu je omenjal uvodoma ustanovitelje Zveze in prvoboritelje za njene interese gg. pl. Trnkoczyja, dr. Gregoriča, dr. Krisperja, ki so ustvarili temelje za plodono delovanje Zveze v zadnjih 20 letih. Zveza se je takoj po ustanovitvi brigala za udobne hotele v pokrajinsko privlačnih krajih, izdala takoj v prvih početkih brošuro »Kako je povzdigniti naš tujski promet«, se brigala vsestransko za propagando in v ta namen izdala album slik, nešteto umetniških plakatov in drugih publikacij. Posebno skrb je posvečala propagandi v inozemstvu, za kar je žrtvovala jako veliko. Sploh se je jako trudila, da opozori inozemstvo na krasoto naše zemlje.

Po izčrpnem poročilu g. generalnega tajnika je pozdravil zborovanje minister trgovine in industrije g. dr. Krajač, ki je čestital Zvezi in poudarjal visoko kulturno in gospodarsko važnost tujskega prometa ter kot resortni minister obljubil Zvezi svojo posebno naklonjenost in pomoč vlade.

G. dr. Fran Windischer je v imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo v Ljubljani izrekel Zvezi prisrčne in iskrene čestitke ob njenem pomembnem jubileju, ki je jubilej velikega, zaslužnega in uspešnega dela. Zbornica je bila vso dolgo 20 letno dobo v tesnih in prijateljskih odnošajih z našo marljivo organizacijo za tujski promet. Tujski promet je trgovina, obrt in industrija svoje vrste ter je zbornici kot

naši osrednji gospodarski korporaciji tujski promet prav posebno pri srcu. Iz vzornega, močstrsko sestavljenega jubilejnega poročila g. tajnika dr. R. Andreja smo videli, kako velikansko delo je dovršila Zveza za tujski promet tekem 20 letnega obstanka svojega, ter od poklicane strani čuli, da je bil v naših krajih iniciator in utemeljitelj tega gospodarsko in narodno-politično prevažnega dela g. dr. Valentin Krisper. G. dr. Valentin Krisper je bil vso to dolgo dobo duševni vodja smotrenega in modro zamišljenega dela naše Zveze za tujski promet od prvih skromnih početkov pa vse do časa njenega najbolj razvitega delovanja. (Živahno odobravanje.) Govornik nadaljuje in pravi, da najlepše in najprimernejše zaključimo pomembni 20 letni jubilej Zveze za tujski promet na ta način, da današnji slavnostni zbor dolžno čast velikemu delu gosp. dr. V. Krisperja ter da izreče svojemu odličnemu vodniku in mojstru svojo prisrčno zahvalo ter svoje iskreno in hvaležno priznanje pa ga hkratu lepo zaprosi, da ostane Zvezi tudi nadalje s svojimi velikimi izkušnjami zvest prijatelj in svetovalec. Tako bo dana gotovost, da pojde Zveza i v bodoče od uspeha do uspeha. (Burno odobravanje.)

Predsednik gerentskega sosveta mestne občine ljubljanske je čestital Zvezi v imenu mestne občine ljubljanske, ki je od nekaj v polni meri vpoštevala važnost tujskega prometa in Zveze, ki je stavila nalogo pospeševati tujski promet, vedno rada podpirala. Mestna občina bo tudi v bodoče z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpirala Zvezo v njenih stremljenjih. V nadaljnjih izjavanjih se je spominjal g. dr. Puc zaslug slovenskega planinskega društva za tujski promet in čestital njegovemu predsedniku g. dr. Tomišku.

Zborovanje je zaključil g. dr. Marn z zahvalo vsem navzočim.

Izterjavanje davkov.

Splošno krizo, ki nastopa v našem gospodarstvu v povojni dobi, so pretežno posredno ali neposredno povzročili izredno visoki neposredni davki. Najobčutnejša davka v Sloveniji, kjer so v veljavi še staroavstrijski zakoni, sta posebna pridobnina in dohodnina. Prva ovira naše delniške družbe v njihovem razvoju in preprečuje ustanovitev novih podjetij, kajti vsak podjetnik se premisli, predno ustanovi pri nas podjetje, ki naj bi plačevalo do 90% ali še več davka, ker ne vidi, zakaj naj bi delal edino za davke. Navedli bi lahko v tem oziru konkretne primere, kako so nova snujoča podjetja kalkulirala rentabilnost svojih podjetij in na podlagi kalkulacij prišla do prepričanja, da jim ravno zaradi visokih davčnih bremen ne kaže osnavljati novih delniških družb v Sloveniji. In šli so drugam, tja, kjer bremena niso tako občutna, odnosno je njihova občutnost samo na papirju, dejansko pa dosega samo nezaten del davčne obremenitve v Sloveniji.

In naša dohodnina? O tej je sploh škoda izgubljati besede. Žalostno je edino to, da oni krogi, ki so razvrednostili našo krono z relacijo 1 dinar za 4 krole in o tem povzročili zasebnemu gospodarstvu neprecenljivo škodo, do danes edino iz fiskalnih razlogov ne morejo, odnosno nočejo uvideti, da je že postulat pravičnost da uporabljajo eno in isto mero tudi tam, kjer bi

morali resignirati na del svojih dohodkov in tudi sami nositi posledice svoje ponesrečene valutne politike.

Še bolj žalostno pa je, da se pri nas v Sloveniji že itak občutni neposredni davki izterjujejo v vsilo in da se finančna delegacija ne ozira dovolj na vedno ostrejšo gospodarsko krizo, ampak odreja poostreno izterjavanje davkov ravno ob najneugodnejšem času, ob času mrve sezone, ki je najmanj prikladna za vnovčevanje zalog in izdelkov, ob času težkih izgub, katere so zadele zasebno gospodarstvo vsled visokega porasta dinarja, kakor tudi vsled kupčijskega izpada, katerega je povzročila nova visoka carinska tarifa.

Delegat ministrstva financ v Ljubljani g. dr. Šavnik je pred kratkim naslovil na davčna oblastva in na davčne urade, ostro okrožnico, v kateri zabija kakor jo citirajo nekateri časopisi, podrejenim organom, naj posvečajo izterjavanju davkov povišano pozornost, kajti sedanji davčni zaostanki so »škandalozno visoki«. Svoje uradnike patetično vprašuje: »Ali hočete, da naj poročam na merodajno mesto: Gospod, motil sem se, moji ljudje brez procentov ne bodo več izpolnjevali svojih dolžnosti?« v nadaljnjih izvajanjih namiguje očitno na plače državnih nameštencev in jim predložuje: »Kljub vsestranki in krepko napredujoči konsolidaciji naša država notorno še ni razpolagala z zadostnimi finančnimi sredstvi, da bi mogla izpolniti vse svoje deloma najnujnejše naloge. Dokazov mi menda ni treba daleč iskati, čutimo jih na lastnem telesu.« A g. delegat sam uvideva pred kakšno težko nalogo je postavil svoje uradnike. Zato jih tolaži češ »z ono mero žrtvovalnosti in samozatajevanja, ki jo smatram pri slovenskem uradniku za samoobsebi umevno, se pa dajo (težave) obvladati, ako se stvar prav prime v roke in se ne bode dali motiti niti po privatnih rekrimacijah, niti po javni kritiki, ki tudi ni vselej strokovnjaška, niti neinteresirana, niti politično »pristranska«. G. delegat koncem okrožnice izraža upanje, da bo pri vseh uradih glede izterjavanja davkov »zavladala resna volja to zavoženo stvar spraviti nazaj na pravi tir. Kolikor se pa varamo v tej svoji nadi, naj prizadeti sami sebi pripišejo posledice.« Te posledice so pa našete v prilogi k tej okrožnici: »Novi uradniški zakon daje, posebno sedaj še, možnosti dovolj, da se neposredno ustvari ali izposluje remediura. Kakor nerad, se bom te možnosti poslužil brez mnogo formalitet in na način, ki bo za dotičnika najobčutnejši, ako sprevidim, da z lepa ničesar ne dosežem.« In s povdarkom nadaljuje g. delegat: »Vsi uslužbenci so lahko uverjeni, da imam v tem oziru zagotovljeno brezpogojno oporo pri gospodu finančnem ministru.« Finančni minister je v naši državi prvi faktor, ki ima interes na tem, da se ohrani substanca in njena rentabilnost, ker le taka smer finančne politike mu jamči trajno naraščajoče dohodke. Sigurno je, da baš sedanji fin. minister, ki je po poklicu bankir in praktični ekonom ne more biti sporazumen, še manj pa dajati odredbe, ki morajo neizogibno celi pokrajini spodrežati korenine gospodarski aktivnosti. Sigurno je tudi, da on izvedbo izterjavanja davčnih zaostankov katastrofalne posledice davčne prakse pozna samo iz enostranskih poročil podrejenih organov, ne pa iz objektivnega, splošno gospodarskega stališča.

Nadalje g. delegat odreja podrobnosti eksekucije in daje navodila, kako postopati posebno proti onim, »ki zaležejo za kopo drugih in bi (po njegovem mnenju) ob malem naporu tudi lahko plačali, pa iz malomarnosti ali ker jim ne diši, ne plačajo ali se v svoji oblastnosti celo upirajo plačilu.« Mnenja smo, da g. delegat zapira oči pred notornimi dejstvi, da se davki v povojni dobi niso pravočasno predpisovali, ampak večkrat za več let nazaj (posebno vojni davek) vsled česar je moral davkoplačevalec v takih primerih od obdačenih dohodkov vsled prarasta denarnega kurza plačati davek ob kurzu, ki je bil do 40 ali še več odstotkov višji nego so bili dohodki. V

zvezi s tem so izgube na vrednosti nepremičnin in blagovnih zalog in vedno težje obrestovanje dinarskih dolgov. Noben objektivni opazovalec našega gospodarskega življenja bi ne smel prezreti teh dejstev, najmanj pa g. delegat, ki naj bi se zaradi tega prizadeval, da po možnosti brez občutnih pretresljajev našega gospodarskega življenja likvidira posledice povojne dobe. V tem tiči ravno umetnost, ne pa v tem, da se gordijski voz preljudne dobe pred izenačenjem davkov enostavno preseka. Lahko je na eni strani ubirati mile strune, da nihče ne zahteva od uradnikov, »da bi uničevali eksistenco«, na drugi strani pa namigavati kako se z žepnim rubežem more »baš neko lepo nedeljo ob navzočnosti mnogoštevilne publike« vršiti žepni rubež in s tem ne le osramotiti davkoplačevalca, ampak mu izpodkopati ugled, zaupanje in kredit, kar je pri mnogih istovetno z njihovo gospodarsko eksistenco.

In posledice tega? Za enkrat se kažejo posledice v tem, da se večina prošelj za odlog davčnega plačila ali za odplačevanje davčnega zaostanka v obrokih kratkomalo zavračajo. Temu zavračevanju bo sledil opomin, bo sledila rubež in prodaja, ako ne bo davkoplačevalec šel preko svoje gospodarske moči, da plača svoje davke. V vsaki številki »Urad. lista«, imam v objavah konkurzov in poravnjav zadosti dokaza, da je situacija do skrajnosti napeta in da očitki renitence ali malomarnosti slovenskim davkoplačevalcem baš niso zadosti utemeljeni. Drakonične odredbe okrožnice so le v stanu težavo položaja še poostriili in spraviti mnogo gospodarskih podjetij iz ravnotežja. Mislimo, da tudi izvrševalni davčni organi, ki so kot krajevni podrobni poznavalci razmer najboljše informirani o trenutnem položaju in plačilni zmožnosti podjetij, našli dosedaj za potrebno koncedirati vplačila v obrokih ali druge olajšave, ne zaslužijo za to očitka brezbriznosti.

Končno se moramo zavedati političnih posledic takega prenatrženega postopanja, ki ne bodo nobeni vladi dobro došle.

Svečana otvoritev Ljubljanskega velesejma.

Preteklo soboto se je kmalu po deveti uri zbrala na prostoru pred velesejmskim uradom velika množica zastopnikov oblasti, korporacij in organizacij ter odličnih povabljenih gostov, da prisostvuje svečani otvoritvi velesejma.

Točno ob napovedani uri se je pripeljal v spremstvu svoje soproge in tajnika minister trgovine in industrije g. dr. Ivan Krajač, da sam izvrši svečani akt otvoritve našega sejma. Gospoda ministra dr. Krajača je ob prihodu nagovoril predsednik velesejma g. F. Bonač, ki je dejal:

Čast mi je kot predsedniku Ljubljanskega velesejma najiskrenejše pozdraviti vas gospode, ki se je odzvala v tako mnogobrojnem številu, da prisostvuje slavnostni otvoritvi pete naše razstave.

Ne bom očitaval zgodovine naše splošno znane gospodarske institucije, hočem izpregovoriti le par kratkih besed, primernih resnim časom, v kojih obhajamo našo petletnico.

Val svetovne gospodarske stagnacije in krize je kaj kmalu zajel v svoj vrtnice tudi našo industrijo in obrt. Težkoče so se stopnjevale od leta do leta in danes že lahko govorimo o boju za obstanek. S porastom mednarodnega dinarskega tečaja se na žalost ni sorazmerno dvignila kupna vrednost našega dinarja v državi sami. Stroški produkcije se niso zmanjšali, dočim so v splošnem cene blagu začele padati.

Pomanjkanje gotovine, drage obresti, vedno občutnejši pritisk inozemske industrije, in končno tudi nezadostne skušnje naše mlade industrije, ki je vzbujala toliko lepih nad, vse to je povzročilo znaten gospodarski potres. Vse, kar je ustvarila le trenutna konjunktura, a ni bilo a priori zdravo fundirano, se je jejo rušiti. Spolnile

so se pač svetopisemske besede: »Veliko jih je poklicanih, a malo izvoljenih.«

Javnost sedaj vidi, da industriji in obrti niso posuta tla z rožicami, ampak z bodečim trnjem. V teh težkih časih, ko izgleda, da gospodarska kriza še ni dosegla vrhunca, nam kaže Velesejem edino pravo pot do rešitve, in ta je v podvojenem delu v stremljenju navzgor in naprej. Če smo dosedaj kljubovali vsem težavam, nas tudi bodočnosti ne sme biti strah.

Treba samo, da i merodajni krogi v polnem obsegu spoznajo naš težki položaj in uvidijo, da zavisi od izida borbe, ki jo bojujemo, ne samo eksistenčno vprašanje poedincev, ampak tudi gospodarski obstoj ene najlepših pokrajin naše države.

Da bi nudil Velesejem najpopolnejšo sliko celokupnega našega narodnega gospodarstva, priredil je že lani, v vsestransko zadovoljnost, kmetijsko razstavo. Letos je ta osnovana še na dokaj širši podlagi in je, v očigled velikemu zanimanju, ki vlada zanjo, že danes gotovo, da bo ostala stalno na repertoarju Ljubljanskega velesejma.

Dobro se zavedajoč, da bo naša domovina z uspehom kljubovala svetovnim viharjem le, če bodo njeni sinovi in hčere prožeti trdne volje, ki pa se more razviti le v zdravem telesu potem vsestranske krepitve in nege telesa, priredil je odbor Velesejma v svrhu popularizacije športa kot letošnjo novost športno razstavo. Priredili smo tudi letos higijensko razstavo, ki je že lani obudila toliko živahnega in opravičenega zanimanja.

Trdno sem uverjen, da bo, kakor druga leta, tudi letošnji Ljubljanski velesejem poživljajoče vplival na našo industrijo, trgovino in obrt. V prav posebno bodrilo nam je vsem razveseljivo dejstvo, da so naša stremljenja odziv na Najvišjem mestu. Nj. Veličanstvo kralj je blagovolil prevzeti protektorat tudi nad letošnjim Velesejmom. Navdani iskrene hvaležnosti se klanjamo našem viteškemu kralju, kličeč mu trikratni živio!

Zahvaljujem se s tega mesta vsem prijateljem, podpornikom in sodelujočim, ki so si stekli zaslug za našo letošnjo prireditve. Prav posebno mi in drago mi je, da morem pozdraviti med nami v tako velikem številu došle odlične goste in zastopnike naših oblasti.

Predvsem pozdravim najspoštlivejšega ministra za trgovino in industrijo g. dr. Krajača in se mu zahvaljujem, da je prevzel častno predsedstvo našega Velesejma in se odločil osebno ga otvoriti.

Iskreno pozdravljam g. ministra trgovine in industrije dr. Krajača, ki je istotako blagovolil počastiti našo prireditve s svojo osebno navzočnostjo. Prisrčno pozdravljam tudi vse druge zastopnike državnih oblasti, gg. velike župane ljubljanske in mariborske oblasti, dalje naše slavne narodne vojske, gospodo visokega klera ter reprezentante inozemskih držav.

Iskreno pozdravljam člane Narodnega predstavništva, zastopnike stolnega mesta Ljublane in mest ter drugih občin, dalje zastopnike Trgovske in obrtniške zbornice, industrijskih komor in vseh drugih korporacij.

Ne smem končno prezreti zastopnikov našega požrtvovalnega tiska, ki se mu s tega mesta najtopleje zahvaljujem za veliko vnemo in razumevanje, s kojim je že od začetka sem podpiral našo stremljenja.

Dovaljujem si sedaj prositi g. ministra za trgovino in industrijo, da blagovoli otvoriti V. Ljubljanski velesejem.

Minister dr. Krajač je v izbranih besedah orisal gospodarski pomen našega velesejma tako za Slovenijo, kakor tudi za celo državo. Prav laskavo se je izrazil, da prednjači Slovenija v kulturnem in organizatoričnem razvoju drugim pokrajinam v naši državi in da igra važno vlogo na gospodarske mpolju. To so dosegli tudi Ljubljanski velesejmi, ki spadajo med najboljše organizirane narodno-gospodarske prireditve v naši državi. Vodstvo Ljubljanskega velesejma in ž njim tudi vsi slovenski privredniki so na pravem potu. Njihov namen je bil že

pri ustanovitvi Ljubljanskih velesejmov stopiti potom dobro organizirane propagande s slovensko industrijo, trgovino in obrtjo pred zunanjim svet in dokazati, da Slovenija ni zadnja med naprednimi in gospodarsko razvitimi deželami. Ta namen je bil dosežen in sedaj je treba na tej poti vztrajati.

Gospod minister je ob zaključku svojega govora obljubil, da bo vlada podpirala prizadevanja slovenskih gospodarskih krogov in da stori on kot minister vse, da se bo slovenska industrija, trgovina in obrt čim uspešneje razvijala.

Ob koncu je g. minister izjavil, da otvarja letošnji velesejem. Nato se je vršil ogled velesejma. G. minister si je natanko ogledal ves velesejem. Razgovorjal se je z razstavljalci, pokazal povsod največje zanimanje. Neumerno je hitel od stojnice do stojnice, govoril, vpraševal nepretrgoma, ko so drugi iz spremstva že opešali. V govoru s tem ali onim razstavljalcem, kakor tudi z okolico, ki ga je spremljala, se je minister opetovano zelo laskavo izrazil o visoki razvojni stopinji naše industrije, trgovine in obrti in večkrat pritrjeval, da se povsod vidijo posledice dobre, sistematične gospodarske organizacije.

Napredek v domači industriji.

(Novo podjetje v Kranju.)

Ako se pelješ z vlakom iz Ljubljane na Gorenjsko, skoro ne moreš mimo Kranja, ne da bi pogledal skozi okna na novo kolonijo, ki je, kakor da bi vzrastla iz Save, skoro čez noč nastala med kranjskim kolodvorom in mestom na savskem bregu desno pred mostom in ki se bo razvila v cvetoče živahno industrijsko torišče, ki bo blagodejno vplivalo ne samo na mesto Kranj in celo njegovo okolico, ampak ki obenem pomeni izredno važen korak naprej v razvoju naše mladje industrije.

V letu 1925 ustanovljena Jugoslovanska češka tvornica bombaznih tiskanic, d. d., Kranj, se je po končani zgradbi in končani ureditvi tkalnice v letu 1924 predala obratu, medtem, ko se je z ureditvijo barvalnice in tiskarne končalo komaj maja meseca t. l. in se je tako z izdelovanjem barvanega in tiskanega blaga moglo začeti komaj letos.

Razpečevanje surovega blaga se je v času do izgotovitve obrata za tiskanje razvijalo zelo ugodno in so nizke cene fabrikatov te tovarne vplivale zelo ugodno na splošni položaj cen. Potem ko je začel funkcionirati tudi obrat za tiskanje, se je razpečevanje surovega blaga ustavilo in začelo se je oddajati na trg samo tiskano blago vsake vrste. Blago je tako glede kakovosti kakor tudi glede okusa, tehnične izvršbe in drugega popolnoma odgovarjalo vsem zahtevam in je doseglo najmanj višino najboljših inozemskih izdelkov.

Kakor čujemo, razvija tovarna svoje posle zelo dobro. Razpečevanje blaga gre hitro, tako, da se proda takorekoč izpod stroja, kar ni samo razumljivo iz že navedenih razlogov, ampak v glavnem zbog tega, ker ne bo sedaj prodajalec, ki je doslej dobival inozemsko blago, primoran, položiti 30 do 40% vrednosti samo na carini.

Z zadoščenjem moramo ugotoviti, da se to novo domače podjetje najlepše razvija in prepričani smo, da se bo v kratkem tako izpopolnilo, da bo moglo zadostiti vsem potrebam in zahtevam.

Kapaciteta, produkcijska zmožnost sedanjih strojnih naprav, znaša 4 do 6 milijonov metrov na leto. Vendar je ustroj barvalnice in tiskarne tak, da je mogoče zvišati produkcijsko zmožnost z vpostavitvijo novih strojev na približno 12 milijonov metrov na leto. Delniška glavica te za naše gospodarstvo tako važne tovarne je znašala spocetka 1 milijon dinarjev, zvišala pa se je kasneje na 5 milijonov in se bo pri letošnjem občnem zboru,

ki se vrši v septembru, zvišala na 10 milijonov dinarjev.

Tako tovarna, strojne naprave kakor tudi zgradbe, uradniške hiše itd. odgovarjajo popolnoma principom najmoderneje tehnike in higijene. Na obiskovalca napravijo najlepši vtis. Tovarna zaposluje že sedaj 300 delavcev.

Podjetju, ki zasluži vsestranske podpore, želimo najlepših uspehov.

»Trgovska izpričevala«.

Po tarifni postavki 71. faksne tarife k zakonu o faksah in pristojbinah se plačuje za potrditev ali izdajo trgovskega izpričevala taksa po 60 Din, za potrditev mojstrskega izpričevala taksa po 20 Din in za potrditev pomočniškega izpričevala taksa po 5 Din.

Ker postavka 71. faksne tarife govori splošno o trgovskih izpričevalih brez vsake natančnejše označbe, različne in omejitve, so oblasiva v Sloveniji smatrala, da spadajo pod takso 60 Din naravno vsa izpričevala, ki se izdajajo trgovskemu oseboju, ako niso ta izpričevala zavezana kakor drugi posebni taksi ali pa izrecno takse oproščena, torej učna izpričevala, kakor tudi izpričevala o sposobnostih, vedenju in službovanju trgovskih nameščencev. V citirani postavki nadalje omenjena mojstrska in pomočniška izpričevala se po uradnem tolmačenju nanašajo edino na obrtniška izpričevala.

Ker ni stvarno nobenega razloga, da bi se izpričevala, ki se izdajajo trgovskim nameščencem višje taksirala nego se taksirajo izpričevala obrtniških nameščencev, se je zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani obrnila s posebno spomenico na generalno direkcijo posrednih davkov, v kateri jo je opozorila na to po njenem mnenju nepravilno prakso in prosila, da izda na podlagi čl. 43. zakona o faksah in pristojbinah avtentično tolmačenje, katerega trgovska izpričevala so zavezana taksi po 60 Din.

Na podlagi te spomenice je generalna direkcija posrednih davkov z razpisom z dne 6. julija 1925 št. 46.001 izdala glede lakse po tarifni postavki 71. naslojno pojasnilo:

»Taksa po tarifni postavki 71. faksne tarife plačuje se samo za izpričevalo o sposobnosti za vodstvo gotovega trgovskega ali obrtniškega opravila, kakor tudi za izpričevalo o pomočniški sposobnosti brez ozira na to ali izdaja izpričevalo trgovsko ali obrtniško podjetje.

Potemtakem so vsa izpričevala o sposobnosti za vodstvo trgovskega posla zavezana taksi 60 Din, vsa izpričevala za vodstvo obrtniškega posla 20 Din, a vsa pomočniška izpričevala ne glede na vrsto opravila taksi po 5 Din. Izpričevala, ki se izdajajo samo o obnašanju so zavezana taksi po tarifni postavki 3. in 4. faksne tarife (20 Din).

Industrija.

Zaščitna stremeljenja italijanske sladkorne industrije. Italijanski sladkorni industriji so se pred kratkim obrnili do finančnega ministra Volpija s spomenico, v kateri zahtevajo krepkejšo zaščitno carino na uvoz sladkorja. Trdijo, da je s sladkorno repo posejana površina padla od 130.000 ha na 55.000 in da je od prejšnje kampanje ostalo 1.700.000 ton sladkorja neprodanega, torej količina, ki tvori velik del celotne produkcije 4.000.000 ton. Sladkorna industrija se boji, da bo od 53 italijanskih sladkornih tovarn za časa letošnjega sladkorne kampanje brez dela 17. Zahteva se povišanje zaščitne carine od sedanjih 14 na 18 zlatih lir. — Ta akcija italijanske sladkorne industrije je umevno razburila českoslovaške izvoznike. Ti so se doslej dokaj težko borili za italijanski sladkorni trg. Ko se je namreč v Italiji popustilo od pretiranega protekcionizma sladkorne produkcije, so se sladkorne tovarne prilagodile v tehničnem oziru modernejšim zahtevam ter svojo produkcijo dokaj po-

Zlatorog terpentinovo milo,

najbolji domači izdelek, ne sme manjkati v nobeni trgovini! Vsaka gospodinja, katerega je prala enkrat s tem milom, ne bo več kupila drugega mila!

cenile in okrepile. V zvezi s tem v februarju letošnjega leta uvedena uvozna carina 9 lir je učinkovala tako, da je uvoz sladkorja v Italijo izredno padel. Dočim se je v času prostejšega režima, t. j. od 1. avgusta 1924 do konca januarja 1925 uvozilo v celem 695.000 ton sladkorja, od tega samo iz Českoslovaške 622.000 ton, je šel od marca t. l. uvoz tako nazaj, da se je gibal mesečno na okroglo 30.000 ton. Českoslovaška sladkorna industrija v svojih novinah krepko protestira proti povišanju italijanske uvozne carine na sladkor ter dokazuje, da je že doslej notiral českoslovaški sladkor v Trstu višje, kakor italijanski. Korak italijanskih sladkornih industrijcev označujejo le kot prikrito ponovitev že začetkom leta izražene zahteve po prepovedi uvoza sladkorja, katere si odkrito ne upajo izreči, ker se zavedajo, da bi prepoved italijanska vlada odločno odklonila z ozirom na dobre trgovinske odnose s českoslovaško državo. Tudi opozarjajo, da bi ugoditev zahtevi italijanske industrije utegnila izzvati odmev ob priliki reševanja še mnogih predstoječih trgovsko-političnih problemov, kakor vprašanja vinskih kontingentov itd., katerih rešitev je za ekspanzijo italijanskega eksporta važnega pomena.

Denarstvo.

Sovjetska republika in inozemske banke. Z ozirom na možnost, da se pritegne živahnejše delovanje inozemskih finančnih zavodov v prihodnjem gospodarskem letu, je sovjetski delavski in obrambni svet sklical komisijo pod vodstvom Sokolnikova in Trockega ter jo poveril z nalogo, da prouči vprašanje pripustitve inozemskih bank na območju SSR Unije. Pričakovati je torej, da se bodo dosedanje ozke meje na tem gospodarskem polju v Rusiji znatno raztegnile.

Dolarstvo posojito poljski vladi. Po vesteh, ki krožijo na varsavski borzi, je sklenila poljska vlada z neko inozemsko tvrdko pogodbo, glasom katere dobi vlada na račun dobav žita, ki se imajo letos izvršiti, predjem 10 milijonov dolarjev.

Promet.

Zimski vozni red in nova železniška tarifa. Prometno ministrstvo je odredilo, da stopi v veljavo novi vozni red s 1. oktobrom in ne s 1. septembrom, kot je bilo prvotno določeno. Hkrati stopi v veljavo tudi novi znižani železniški tarif.

Gibanje parobrodov. Mrav prispel 22. t. m. v Kilji (Dunav). Jadera odpotoval 20. t. m. iz Bone v Dolderdam. Zora odpotoval 29. t. m. iz Las Palmas v Casablanca, Marsiljo, Reko (Trst). Sava odpotoval 29. t. m. iz Palermo v Marselj (na progji Las Palmas). Kostrena prispel 28. t. m. v Reko. Sud odpotoval 26. t. m. iz Zelenike v Alžir, Oran i Siviljo. Morava odpotoval bo 31. t. m. iz Trsta v Split, Sušak, Trst ter na progji Jadransko—Egejsko—Črno morje. Vladimir odpotoval iz Trsta 26. t. m. na progji Jadransko—Egejsko—Črno morje. Diamant prispel 29. t. m. v Trst. — »Oceania.«

Ukinjenje uporabe čekovnih položnic pri poštnih povzetnih pošiljkah in pri poštnih nalogih. Pošiljatelj poštnih povzetij in poštnih nalogov so si doslej pogosto pustili poravnati odkupnino s svojimi čekovnimi položnicami, priloženimi poštnim pošiljkam. Ker pa je to v nasprotju s predpisi Pravilnika za notranjo pošto službo, je ministrstvo pošte in telegrafa prepovedalo uporabo ček. položnic za plačevanje pošiljk proti povzetju in poštnih nalogov.

Tržaško plovno poročilo. Italijanska vlada je rešila doslej le del subvencijskega vprašanja, to se pravi, je plovne podpore določila in dovolila le za del v poštev prihajajočih črt. Še zmeraj niso pod streho plovne črte, ki gredo iz Jadrana ven. Rekli smo že, da bodo senatorji ja-

dranskih provinc v tem oziru energično v Rimu posredovali. — V Benetkah so ustanovili akcijsko družbo s kapitalom 20 milijonov lir, ki se lahko dvigne na sto milijonov lir. Udeležene so tudi razne tržaške družbe. Namen družbe je, plovba po rekah, prekopih in lagunah. — Anglo-avstrijska banka je prevzela ladjedelnico »Atlantica«. Po vojski so podjetje na novo uredili, a je imelo veliko težko. Ima podružnice v Budimpešti, na Reki in v Rimu. Omenjena banka bo vse težko odstranila. — Delničarji plovne družbe »Adria« so odobrili poročilo za leto 1924. Brutodohodki znašajo 5.431.000 lir, čisti dobiček pa 2.168.000 lir. Dividenda znaša na akcijo 12 lir ali 6 odstotkov. — Majhna, a zelo podjetna ladjedelnica Istria-Trieste zaključuje gospodarsko leto 1924 s čistim dobičkom 836.000 lir, kar ji dovoli izplačilo dividend 20 lir na akcijo pri nominalni vrednosti 50 lir = 40%! — Tržaški Lloyd je vpeljal direktno zvezo iz Trsta v Haito in Jafu, s parnikom »Gianicoloc« in »Carniolac«. V prvi vrsti bo zveza služila prevažanju židovskih izseljencev. — V ladjedelnici Cosulich v Tržiču so spustili v morje ladjo »Silvia Tripovich«, prevzeto od tvrdke Tripovich. Parnik je 88 metrov dolg, 12,65 širok, 6,95 m ob strani visok. Prostor za tovor meri 4440 kubičnih metrov. »Silvia Tripovich« je 13. ladja, ki so jo letos v tržaških ladjedelnicah spustili v morje. Osem so jih zgradili v Tržiču. Torej prideta na mesec povprečno dve ladji. Značilno za hitro delo je dejstvo, da je veliko teh ladij tudi že opremljenih. Med italijanskimi ladjedelnicami so sedaj tržaške vodilne. Omenili smo že, da se gradita v Tržiču tudi dve največji motorni ladji sveta. Torej Trst ne bo izhiral, kakor so mu od vseh strani prerokovali.

RAZNO.

Minister trgovine in industrije g. dr. Krajač v Ljubljani. — Minister g. dr. Krajač, katerega je ministrski svet pooblastil, da v imenu vlade otvori peti ljubljanski velesejem, je prispel v Ljubljano v petek, dne 28. avgusta t. l. zvečer. Na kolodvoru so g. ministra pozdravili veliki župan g. dr. Baltič, načelnik g. dr. Marn, imenom Zbornice za trgovino, obrt in industrijo predsednik g. Knez in zbornični tajniki g. dr. Windischer, g. Mohorič in g. dr. Pless, imenom uprave ljubljanskega velesejma predsednik g. Bonač, imenom Gremija trgovcev v Ljubljani predsednik g. Stupica, imenom Zveze industrijcev tajnik g. ing. Šuklje. Po pozdravu in kratkih razgovori z gospodi, ki so ga prišli pozdraviti, se je g. minister odpeljal v hotel »Union«. V soboto ob pol 10. uri dopoldne je g. minister otvoril velesejem, o čemur poročamo posebej. Na velesejmu se je g. minister poddržal do pol 2. ure popoldne. Iz sejmišča je odšel v spremstvu predsednika velesejma g. Bonača v Narodno galerijo, ki je ta dan odvarjala historično razstavo portretov. Predsednik Narodne galerije g. Zorman je ob dohodu v lepih besedah pozdravil g. ministra, g. velikega župana dr. Baltiča, zastopnika Zbornice za trgovino in industrijo tajnika g. dr. Windischerja, predsednika velesejma g. Bonača in druge predstavnike gospodarskih korporacij. Nato je predsednik g. Zorman vodil slavnostne goste od dvorane do dvorane in jim jako lepo tolmačil pomen in značaj raz-

stave in posamezne razstavljene slike. Razstava je mojstrsko urejena in dela čast vodstvu Narodne galerije in gospodom, ki so se trudili za njo. Brez pridržka se mora priznati, da je bila misel prirediti tako razstavo nad vse srečna in da je Narodna galerija to lepo zamisel kar najsrečnejše uresničila. — Gospod minister in vsi njegovi spremljevalci so občudovali lepo prireditev ter prisrčno čestitali Narodni galeriji. Razen predsednika g. Zorman so obiskovalcem ljubeznivo dajali pojasnila z veliko večestojjo gg. dr. Mesesnel in ing. Hribar. G. minister se je zadržal v Narodni galeriji do 3. ure popoldne. Po kratkem odmoru se je udeležil popoldne ob 4. uri slavnostnega zborovanja Zveze za atjujski promet za Slovenijo. Ko je bilo jubilejno zborovanje zaključeno, je odšel g. minister v spremstvu gg. dr. Baltiča, dr. Marna, dr. Windischerja in dr. Böhma na srednjo tehnično šolo. Tu ga je ob vohodu pozdravil ravnatelj g. Reisner na čelu učiteljskega zbora. Ravnatelj g. Reisner je z lepimi besedami nagovoril g. ministra in ga prosil za pomoč šoli, ki je važna ne le za Slovenijo, ampak za celo državo. G. minister je ljubeznivo odgovoril na pozdrav in obljubil zavodu svojo pomoč. Nato je ravnatelj g. Reisner razkazal g. ministru cel ustroj šole, za katerega se je g. minister jako živahno zanimal. G. minister je ob tej priliki izrekel svojo pripravljenost podpirati zavod in njegovega ravnatelja v njegovih stremeljenjih glede uredbe zavoda samega in glede osebnih želj učiteljskega zbora. — Zvečer se je g. minister z gospo soprogom udeležil predstave v opernem gledališču. Predvajali sta se operi Cavalleria rusticana in Glumaci. Predstavi sta bili jako lepi in zaokroženi. Med obema predstavama je bila za goste v buffetu pripravljena zakuska. G. minister se je med predstavama razgovarjal z različnimi predstavniki naših gospodarskih korporacij ter sprejel tudi intendanta Narodnega gledališča g. prof. Hubada in oba ravnatelja opernega in dramskega gledališča. G. minister se je odpeljal iz Ljubljane zjutraj v ponedeljek dne 31. avgusta t. l.

Poljski konzul v naši Zbornici za trgovino, obrt in industrijo. V ponedeljek predpoldne je vicekonzul poljske republike v Zagrebu g. dr. Meylant posetil našo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Na sestanku, ki ga je imel g. dr. Meylant v zbornici z zborničnim predsednikom g. Ivanom Knezom in tajniki gg. dr. F. Windischerjem, Mohoričem in dr. Plessom, se je razpravljalo o poglobitvi kupčijskih stikov med nami in Poljsko, zlasti o možnostih našega izvoza vina, hmelja, kožarskih izdelkov i. dr. na Poljsko, in o uvozu poljskih fabrikatov, kakor tekstilij v našo državo. Razmotrivalo se je tudi o važnosti ustanovitve poljskega konzulata v Ljubljani in načelo druga za vzpostavitev novih in ojačanje že obstoječih gospodarskih stikov važna vprašanja.

Ogromna škoda zadnjih neviht. Kmetijsko ministrstvo je prejelo iz vse države poročila o škodi, ki so jo povzročile zadnje nevihte. Škoda znaša okoli 1 milijarde in pol dinarjev. Največja škoda je v Bački okoli Subotice. Ministrstvo bo izplačalo podporo oškodovancem.

Delniške družbe na Hrvaškem. Do konca julija je objavilo na Hrvaškem svoje bilance 454 delniških družb. Te družbe izkazujejo skupno 1.549.362.000 dinarjev glavnice in 325.423.000 dinarjev izgube. Ta primeroma visoka številka izgube je pomembna za našo gospodarsko krizo. Največji del pasivnih bilanc odpada na industrijska podjetja. Srednji dobiček napram dejansko vložnemu kapitalu znaša pri vseh družbah 7,9%. Banke in hranilnice so odrezale še najboljše, ko izkazujejo pri 653.728.000 Din kapitala, 191.302.000 Din rezerv, 119 milijonov 34.000 Din čistega dobička in 3.493.000 Din izgube. Med industrijskimi podjetji kažejo stara podjetja vendarle še prijaznejšo sliko, dočim so nova v inflacijski dobi ustanovljena podjetja največ trpela. 261 industrijskih podjetij, ki imajo skupno 780.940.000 Din glavnice, so zaključila s 118.855.000 Din rezerve, 72.452.000 Din čistega dobička in

41,745.000 Din izgube. Čisti dobiček torej ni niti enkrat tako velik kot izguba. Povprečni letni dodatek vložnega kapitala industrijskih podjetij znaša 3.3%. Trgovske akcijske družbe so nekaj na boljšem. 101 podjetje s 102,362.000 Din glavnice, 7,928.000 Din rezerv, 11,594.000 Din čistega dobička in 4,563.000 Din izgube.

Najbolj privlačni so danes za ženski svet v paviljonu G razstavljeni šivalni stroji znamke »Stoewer« po tvrdki Lud. Baraga. Skoro ni verjeti, da bi bila vsa ta lepa vezenina izdelek svetovno znane šivalnega stroja »Stoewer«, kateri pa na navaden pritisk gumba zopet šiva perilo, oziroma obleko. Konstruktura stroja je istotako solidna in trpežna, tako jamči tvrdka baje 15 let, kakor tudi nadvse okusno opremljena, najsibode potem v svetli ali temni hrastovini ali pa v naravni orehovini. Nadalje ima ista tvrdka na ogled pisalne stroje in dvokolesa od iste svetovne tovarne Berh. Stoewer, Stettin, katera zaposluje danes nad 6000 delavcev in preko 750 uradnikov. Ne sme se prezreti mali potovalni in normalno velik »Underwood« pisalna stroja, katerega ime je tako razširjeno, da se mirno lahko izreče svetovni sloves, ker je danes v rabi nad 1,800.000 pisalnih strojev »Underwood«. Imena »Underwood« in »Stoewer« širita sloves ne le o svojih izdelkih, temveč tudi lastnika tvrdke Lud. Baraga za lastno mehanično delavnico v Šelenburgovi ulici 6.

Dnevni red zasedanja Društva narodov. Zasedanje sveta Društva narodov se prične 2. septembra. Zborovanju bo prisostvoval francoski ministrski predsednik Painlevé. Dnevni red zasedanja je sledeči: Določitev iraške meje, vprašanje grških manjšin v Carigradu in turških manjšin v vzhodni Turčiji; nadalje poročilo generalnega komisarja za Avstrijo in poročilo komisije za proučevanje gospodarskega položaja v Avstriji. Svet Društva narodov bo proučeval tudi poročilo komisije za intelektualno sodelovanje. Obravnavala se bodo nekatera vprašanja glede saarskega ozemlja in glede kupčevanja z opijem.

Hmeljska letina. Čehoslovaški strokovnjaki cenijo letošnji pridelek hmelja v Čehoslovaški na 111.000 do 124.000 centov (50 kg). Prošlo leto je znašal 200 tisoč centov. Svetovna letina se ceni na 925.000 do 1,019.000 centov napram lanskim 1,340.000 centov. Svetovni konsum se taksira na 1,112,450 centov.

Nitti pride v Jugoslavijo. Bivši italijanski ministrski predsednik Francesco Nitti je izrazil raznim svojim prijateljem v Jugoslaviji željo, da kmalu poseti jugoslovansko državo. Njegov prihod se pričakuje koncem jeseni. Sedaj živi Nitti v Švici, kamor se je umaknil iz Italije, ker je odločen nasprotnik Mussolinijevega režima.

Srednjeevropska gospodarska konferenca. Kakor znano se vrši 8. in 9. septembra t. l. na Dunaju velika srednjeevropska gospodarska konferenca. Od predsedništva konference je določen kot glavni referent za kreditna vprašanja jugoslovanski delegat g. Lj. St. Kosier.

Interparlamentarna konferenca v Washingtonu. Jugoslovanska delegacija za interparlamentarno konferenco v Washingtonu odpotuje dne 13. septembra.

Trocki o težnjah Rusije. Posebni poročevalec berlinske »Fossische Zeitung« se je razgovarjal te dni s Trockijem, ki mu je med drugim izjavil: Rusija danes ne more pristopiti Društvu narodov, ker se ne more in ne da majorizirati v življenjsko važnih vprašanjih. Svetujejo nam, naj bi pristopili, da bi sodelovali pri odpravljanju pogrešk, katere še ima Društvo narodov. Jaz mislim, da bi mogli to storiti boljše nevezani, izven Društva narodov. Besarabija je za nas rana, ki bo bolela, dokler ne bo dežela zopet pripadala nam. Vojne nevarnosti v vprašanju Besarabije ne vidim, kajti mi bomo gotovo mirni in ne bomo počenjali neumnosti. Besarabsko ljudstvo čuti z nami. Razen tega počenja Rumunija sedaj toliko pogrešk, da dela čas sam za nas. Prav tako pripadajo Rusini iz točne Galicije nam, toda ta rana ni tako skeleča, ker dežela tudi pred vojno ni bila naša. Tudi napram Poljski bomo mirni. Reakcionarna vlada v Nemčiji po mojem mišljenju ne pomeni opasnosti za mir. Razen tega mislim, da se nahaja Nemčija pred gospodarsko ozdravitvijo, zaradi česar nima podlage za ekstremne čine. Znatno večja opasnost je v Angliji, katere gospo-

darstvo počasi a sigurno nazaduje. Zato bi Anglija najraje dvignila obmejne države proti Rusiji, med drugim če mogoče tudi Nemčijo, ki se pa najbrže ne bo po-

dala v to. Nemčija in Rusija sta gospodarsko navezani ena na drugo. Verjetno je, da bodo stiki med obema državama vedno tesnejši.

Poslušaj, bebica moja!

Da je perilo lepo bleščeče in ima prijeten vonj, se mora prati vedno le z »GAZELA« milom, ki je najboljši domači izdelek.

GAZELA MILO

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 31. avgusta.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 den. 76; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 298, bl. 300, zaklj. 300; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 25; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 201, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 225, bl. 240; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 105; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 912; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 80; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana bl. 349; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 120; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb den. 38; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180.

Blago: Testoni, monte, fob Sušak den. 580; hrastove vozovne deščice, 44 mm, 2.65 m, od 18—29, fco meja den. 1300; črni bor-bordonali, 3 do 8 m dolž., 30/30 do 50/50, fob Gruz bl. 650; bukovo oglje, fco Podbrdo den. 80; bukova drva, 1 m dolž., fco nakl. postaja, 5 vag. den. 17.50, bl. 17.50, zaklj. 17.50; pšenica bačka, par. Ljubljana bo. 300; pšenica domača, fco Ljubljana den. 255; koruza slav., fco Postojna trans. 1 vag., den. 230, bl. 230, zaključek 230; laneno seme, medjimursko, fco Ljubljana pol vag., den. 495, bl. 495, zaklj. 495; oves slav., par Ljubljana, bl. 175.

TRŽNA POROČILA.

Ljubljanski trg. Ta teden je bil ljubljanski trg izredno živahen, rekord pa je dosegel v soboto. Prinešeno je bilo na trg izredno mnogo jurčkov ter domačega sadja. Cene so sledeče: 1 kg govejega mesa prima 18 Din, II. 15, III. 9, jezik 18 do 19, vampi 9 do 10, pljuča 6 do 8, jetra 18 do 19, ledvice 18 do 19, možgani 18 do 19, loj 7.50 do 10; teletina I. 20, II. 17, telečja jetra 25 do 30, pljuča 20, 1 kg prašičjega mesa I. vrste 27.50, II. 20 do 25, pljuča 10, jetra 15 do 20, ledvice 27.50,

glava 7.50, parklji 5, trebušne slanine 25 do 26, slanina: ribe in sala 29 do 30, mešane slanine 28, slanina kranjskih prašičev 22.50 do 25, slanina na debelo 29, masli 30, gnjati 35 do 37, prekajenega mesa I. 35, II. 30, prekajeni parklji 12, prekajena glava 15, jezik 35, 1 kg koštrunovega mesa 14 do 15, kozliča 20 do 22, konjsko meso I. vrste 12, II. 9 do 10. Klobase: 1 kg krakovskih 46, debrecinskih 46, hrenovk 32 do 35, safalade 35, posebne 35, polprekajene kranjske 32 do 40, suhe kranjske 67 do 75, prekajena slanina 32 do 35. Perutnina: piščanec majhen 12 do 15, večji 15 do 25, kokoš 23 do 35, petelin 25 do 40, raca 25 do 30, domač zajec 8 do 12, večji 13 do 18, golob 8.50 do 15. Rib je bilo na trgu malo ter so ostale cene iste. Liter mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 45 do 50, čajno maslo 60 do 65, maslo 40 do 50, bohinjki sir 38, sirček 9, eno jajce 1.25 do 1.50. Kruh: bel 6.50, črn 5.50. Sadje: 1 kg luksurnih jabolok 8 Din, jabolok I. 6 do 7, II. 4 do 5, III. 2.50 do 4, 1 kg luksurnih hrušk 12 Din, prima 8 do 10, II. 6 do 8, III. 2.50 do 4, ena limona —.50 do 1.25, 1 kg luščenih orehov 35 Din, 1 kg domačih češpelj 2.50 do 3.50, bosanske in banatske 4 do 7. 1 kg kave Portoriko 68 do 74, Santos 54 do 56, Rio 46 do 52, pražene kave I. 90 do 96, II. 80 do 84, III. 52 do 56, 1 kg kristalnega belega sladkorja 15, sladkorja v kockah 16.50, kavne primesi 24, riža I. vrste 10 do 11, II. 9 do 10, liter namiznega olja 22, jedilnega 20, vinskega kisa 4.50, navadnega kisa 2.50, 1 kg morske soli 4.50, kamene 4.50, celega popra 32, mletega popra 34, paprike III. vrste 20, 1 kg sladke paprike po kakovosti 48, liter petroleja 7, 1 kg testenin I. 15, II. 11, pralnega luga 3.75, čaj 80 do 100. Mlevski izdelki: 1 kg moke štev. 0 5.75 do 6.50, št. 1 5.50, št. 3 4.50, št. 5 4.50 1 kg kaše 6 Din, ješprenja 6 do 7, ješprenjčka 10 do 14, otrobov 3, koruzne moke 4, koruznega zdroba 4.50 do 5.50, pšeničnega zdroba 8, ajdove moke I. 9, II. 7, ržene moke 5 do 5.50, 1 kg pšenice 3 do 3.50, rži 2.75 do 3, ječmena 2.50 do 3, ovska 2.50 do 3, prosa 3.50, ajde 3 do 3.50, fižola 3.25, prepeljarja 3 do 3.25, leče 6, 1 kg glavnate solate 3.50 do 5, štruncate 3.50 do 5, ajserce 3.50 do 5, radiča 3 do 3.50, zgodnjega zelja 1 do 2, rdečega zelja 3 do 4, kislega zelja 4, ohrovt 3 do 4, karlijol 10 do 20 po kvaliteti, kolerabe 3 do 4, špinace 6 d o7, paradižniki 3 do 4, kumare —.75 do 1 Din, kumarce za vkisavanje 100 komadov 12 do 13 Din, buče —.50 do —.75, fižol v stročju 2 do 4 po kvaliteti, luščen 3

do 4, čečule 2 do 3, česna 15, krompirja 1 do 1.25, repe 1 do 1.50, kisle repe 3, jurčkov 12 do 16 po kvaliteti, korenje, petršilj in zelenjava za juho 7 do 8 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 15 konjev, 18 bikov, 206 volov, 424 krav in 12 telet, skupaj 675 glav. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 25. avgusta 1925 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 8 do 8.50 Din, poldebili voli 1 kg 7 do 8, plemenski voli 1 kg 5.25 do 7, biki za klanje 1 kg 5.75 do 8.50, klavne krave debele 1 kg 6.25 do 7.50, plemenske krave 1 kg 5 do 6, krave za klobasarje 1 kg 3.50 do 4.75, molzne krave 1 kg 5.75 do 7, breje krave 1 kg 5.75 do 7, mlada živina 1 kg 6 do 8.75, teleta 1 kg 11.25 do 18.75 Din. Prodalo se je 307 glav, od teh za izvoz 75 in sicer 30 v Italijo, 45 v Republiko Nemške Avstrije. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg 10 do 18 Din, II. vrste 1 kg 10 do 18. Meso od bikov, krav, telic 1 kg. 10 do 18 Din. Telečje meso I. vrste 1 kg 12.50 do 19, II. vrste 1 kg 12.50 do 19 Din. Svinjsko meso sveže 1 kg 15 do 25 Din.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Ekonomsko odeljenje direktije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 4. septembra t. l. ponudbe glede vezave knjige; do 2. septembra t. l. ponudbe za dobavo 10.000 kg kalcinirane sode; do 10. septembra t. l. glede dobave gornjih delov dimnikov, glede dobave 1000 komadov zavornjakov, glede dobave umetnega škričja in pocinkanih žičnikov; do 14. septembra t. l. glede dobave založljivih meril in glede dobave različnih pil. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju direktije državnih železnic v Ljubljani.

— Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije. Dne 9. septembra t. l. pri Stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave svinjske masti, bele moke, suhili sliv, ješprenčka, riža, makaron, fižola, pšeničnega zdroba, kristalnega sladkorja in kisa. — Dne 18. septembra t. l. pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 269.000 kg ovs. — Predmetni oglasi z natančnejšimi pogoji so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. septembra t. l. ponudbe glede dobave betonskih cevi. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju direktije državnih železnic v Ljubljani. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije. Dne 13. septembra t. l. pri komandi varaždinskega vojnega okruha v Varaždinu glede dobave kruha in pečenja kruha. — Dne 16. septembra t. l. pri komandi varaždinskega vojnega okruha v Varaždinu glede dobave mesa. — Dne 17. septembra t. l. pri komandi mesta v Dolnji Lendavi glede dobave mesa. — Dne 18. septembra t. l. pri komandi mesta v Krajevici glede prodaje mesa. — Predmetni oglasi z natančnejšimi pogoji so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

prporoča

špecerijsko blago

raznovrstno zganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dljave z električnim obratom.

CENKI NA RAZPOLAGO!

Najboljše **PFAFF**
šivalne stroje in
P U C H **P U C H**
H kolesa H
po ugodnih cenah in plačilnih pogojih priporoča
IGN. VOK
Ljubljana - Sedna ulica št. 7

FOX

čistilo za čevlje

je nedosežno v kvaliteti, brez konkurence v ceni, vodeča znamka velemesta, konzervira usnje, daje barvo in blesk.

FOX

so priznani prvovrstni in najboljši spec. izdelki za usnjarsko in čevljarstvo industrijo.

FOX

se dobiva v vseh prikladnih trgovinah.

Generalna zaloga kraljevine SHS:

'AVALA' d. z o. z., MARIBOR

Tržaška cesta 98 — Telefon 372.

Fišijalna zaloga:

B. PUTNIK I DRUG, BEOGRAD, Knez Miletina 3.

Zastopniki in zaloge v vseh večjih mestih naše kraljevine.

Zahtevajte oferte in vzorce.

Zahtevajte vedno in povsod samo FOX.

Paviljon „I“.

Priporoča se
tovarna perila
>TRIGLAV<
LJUBLJANA

Kolo ivorska ulica šte. 8
nasproti hotela „Štrukelj“

Naročajte in širite
Trgovski list!

Priporoča se
skladišče
galanterijske,
modne in kratke
robe

Demšar & Osenar LJUBLJANA

Kolodvorska ulica 35

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Dina 18—
naprej, moške nogavice, dokolenke,
otročje nogavice, volna, bombož, žepni
robet, modni pasovi, toaletne potrebščine,
ščetke za zobe, obleko in čevlje itd.
v največji izbiri in po najnižji ceni pri

Josip Petelinc LJUBLJANA

blizu Prašernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Na malo!

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vsch vrst

Koncentrirani sadni
eteri za aromatziranje kan-
ditov in sladčič

PRAVI MALINOVEC

Sadni grog (Punsch)

= Limonov sok =

priporoča:

Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul13

!! Zahtevajte cenike !!

Oglašajte
v Trgovskem listu!

Ustanovljena leta 1834

Ustanovljena leta 1834

Veletrgovina

I. C. Mayer, Ljubljana

MANUFAKTURA

En gross

En detail

Zaloga čevljev tvornice
F. L. Popper, Chrudim

Naznanilo preselitve!

Naznanjam slavnemu občinstvu in svojim cenjenim odje-
malcem, da sem preselil svojo dobro vpeljano

trgovino špecerijske in kolonijalne
robe ter deželni pridelkov

iz dosedanjih prostorov na Glavnem trgu v svoje lastne
nanovo urejene prostore

**nasproti hotela Stare pošte
v Kranju.**

Priporočam se najtopleje za nadaljni obisk, obilna naročila
ter cenjeno naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Ignac Andrašič
Kranj.

Bezinmotor 3 H.P.

stoječi, brez pogreška, pro-
da za 4.500 Din VILJEM
BAUER, Krupina.

Pozor! Slab čevelj Pozor!

pomeni za Vas bolečine, izdatke za sredstva proti kurjim očesom itd., popra-
vila in Vam napravi življenje mučno!

Dober čevelj

napravi Vaše življenje prijetno, varuje zdravje in prihrani denar!

Zahtevajte zato povsod čevlje od

CARL POLLAK D. LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠTEV. 68.

ki so po anatomske principih, specijelno za tukajšnjo nošenje, iz la materijala
lastnega izdelka po nizkih cenah v prvovrstni izdelavi narejeni.

Ne zamudite naše reklamne prodaje samo še za časa sejma
od 7. ure zjutraj do 8. ure zv. brez presledka.

Ob nedeljah in praznikih! — Po lastni ceni! — Cene za 1 par: Din 140—, 160—, 162—, 164—,
170—, 173—, 175—, 184—, 194—.

Pozor na naše letake z natančnim cenikom!

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorči-
čeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za
vsa v tiskarsko
stroko spadajoča
dela. Tiska vse
tiskovine za trgo-
vino, industrijo in
urade; časopise,
knjige, koledarje,
letake, poseitnice
i. t. d. — i. t. d.
Lastna knjigovoznica.

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj STOWER-RECORD

Vrhunec finomehanike.

Zastopstvo:

Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 61.
Originalni poročila in za Opalograph (Fixat, Preservat).

Jugoslovenska-češka tvornica bombažnih tiskanin, d. d.

Kranj

se priporoča za dobavo tiskanega in barvanega bombažnega blaga, nadalje flanele i. t. d.
Velesejm paviljon „J“.

Na debelo **JADRAN** Na debelo

izvozna in uvozna družba z o. z.
V LJUBLJANI

Veletrgovina s špecerijskim, kolenijalnim
blagom in deželnimi pridelki

Brzjavi: „JADRAN“, Ljubljana — Telefon interurban št. 113

Sloveča

brezutežna

Berkel-ova tehtnica in rezalni
stroj za šunke se lahko ogledajo
v sejmskih paviljonih tvrdk

Andretto in Ravtar

STARA TOVARNA NOGAVIC IN PLETENIN

M. FRANZL & SINOVI, Ljubljana, Privoz 10

Lastnik: FELIKS FRANZL

Paviljon „I“, koja 570

Ustanovljeno
leta 1888

Pošni predal 44
Telefon 425

KONFEKCIJSKA TOVARNA FRAN DERENDA & Cie.

Centrala-tovarna: d. z o. z. Ljubljana Nadrobna trgovina:
Emonska cesta 8. Erjavčeva cesta 2, nasproti dram. gledališča.

Telefon interurban: 313, 249. Brzjavi: DERENDA.

Tekoči račun pri: Jugoslavenski banki, Slavenski banki, Trgovski
banki in pri Pošt. ček. zav. št. 10563.

Najnovejša in najmodernejša lastna novozgrajena tvornica moških, deških in fantovskih
oblečil, ter vsakovrstnih uniform po predpisnem kroju.

Svoje lastne izdelke prodaja po izredno znižanih cenah v svoji detajlni prodajalni.

Specijaliteti: OTROŠKI KUSTOMI! Konkurenčne cene.
Na V. Ljubljanskem velesejmu v paviljonu J - 573/579.

TEODOR KORN

kleparstvo, kovinar-
stvo, vodno instalacij-
sko podjetje, industrijski
pločevinasti izde kov,
čistih kakor litografi-
ranih

LJUBLJANA

Poljanska cesta
št. 8

Posetite razstavo
v paviljonu „L“!

Cene najnižje!!!
Delo strogo solidno!!!

KJE SE KUPI?

Le pri tvrdki
Josip Petelinč
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali
obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phoenix.
Istolan posamezne dele za stroje in ko-
lesa, igle, olje, jermenca, pnevmatika.
Pouk o vezenju na stroj brezplačen! —
Večletna garancija! Na vel'ko! Na malo!

GONILNA JERMENA

prvovrstne in nepre-
kosljive trpežnosti ter
„Prima“ vosek
za mazanje jermenov,
nudi po najnižji kon-
kurenčni ceni tvrdka

ČADEŽ & BRCAR
LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 35

Zahtevajte cenik
in vzorce!

Veležganjarna

M. ROSNER & Co. nasl.

VIKTOR MEDEN

v Ljubljani

kupuje slive

in drugo sadje za žganjekuho.

Izdeluje po ugodnih cenah najboljše likerje:

pelinkovec,	brinjevec,
planinc grenčica,	janeževec,
vanille	slivovka,
rum,	sadjevec,
konjak medicinal,	tropinovec.

MANUFAKTURNA IN MODNA TRGOVINA

J. KOSTEVC, Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 4

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago
najbolje kvalitete, posebno pa priporoča iz-
vanredno veliko zalogo raznih preprog do-
mače industrije v Pirotu, ter drugih domačih
tovarn ročnega in tovarniškega izdelka

Cene solidne! Postrežba točna!

Ustanovljena 1902. — Telefon št. 538. — Pošt. hran. rač. 11228

Paviljon
„E“
št. 90.

Colombo Ceylon Tea
,Adria' prašek za pecivo
Vanilin sladkor

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Ljubljana
Gradišče št. 10.

Najpopolnejši stroji.
Vsak kupec najboljša
referenca. — Tudi na
obroke dobavi tvrdka

THE REX CO.

ERIKA

Zagreb
Duga ulica 32

